SELETUSKIRI
Tõrva Vallavolikogu määruse „Tõrva valla arengukava aastani 2035 ja Tõrva valla eelarvestrateegia aastateks 2026–2030 kinnitamine“ eelnõu juurde

1. Sissejuhatus ja õiguslik alus

Tõrva valla arengukava aastani 2035 ja Tõrva valla eelarvestrateegia aastateks 2026-2030 oli 1. lugemisel Tõrva Vallavolikogu istungil 20.10.2026.a. Pärast seda suunati dokumendid avalikule väljapanekule. Ettepanekuid arengukava ja aeelarvestrateegia muutmiseks sai teha 4.novembrini k.a. ning 9. novembriks oli planeeritud muutmisettepanekute avalik arutelu. 5. novembriks k a polnud arengukava ja eelarvestrateegia muutmiseks esitatud ühtegi ettepanekut, seepärast ei toimunud 09.11.2026.a ka avalikku arutelu.

Eelarvestrateegia koostamisel on lähtutud kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse (KOFS) § 20 lõikest 1 ja kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse (KOKS) §-st 37², mille kohaselt koostatakse eelarvestrateegia valla arengukavas sätestatud eesmärkide saavutamiseks ja tegevuste finantseerimiseks.
Eelarvestrateegia on aluseks valla eelarve koostamisel, kohustuste võtmisel ja investeeringuprojektide kavandamisel.

2. Eelnõu eesmärk

Eelnõu eesmärk on kinnitada Tõrva valla arengukava aastani 2035 ja Tõrva valla eelarvestrateegia aastateks 2026–2030. Eelarvestrateegia eesmärk on:

- tagada valla pikaajaline finantssuutlikkus – tagada, et põhitegevuse jooksvad kulud ei ületaks põhitegevuse tulusid ning netovõlakoormus püsiks seadusega lubatud piirides;
- tagada arengukavaliste tegevuste rahaline kaetus – planeerida pikaajalistele eesmärkidele ja investeeringutele reaalsetele prognoosidele tuginevad katteallikad;
- maandada finantsriske – ennetada ja hinnata võimalikke riske, mis tulenevad makromajanduslikest muutustest (sh laenuintresside tõus, demograafilised muudatused, riiklike toetuste kahanemine);
- tagada läbipaistvus – anda välistele osapooltele (riigiasutused, finantsinstitutsioonid, võlausaldajad) ja valla elanikkonnale selge prognoos valla finantsseisust ja suundumustest.

3. Eelnõu sisu ja muudatused võrreldes kehtiva korraga

Arengukavas otsustati korrigeerivaid muudatusi mitte teha. Tegevused, mis on juba ellu viidud, kajastuvad arengukava täitmise aruandes, mis edastatakse volikogule koos 2026. a. majandusaasta aruandega.

Eelarvestrateegia perioodi nihutatakse ühe aasta võrra edasi, et tagatud oleks seaduses nõutud vähemalt nelja eelseisva eelarveaasta (2027–2030) finantsnäitajate planeerimine. Võrreldes hetkel kehtiva eelarvestrateegiaga on lisatud prognoosiaasta 2030, korrigeeritud jooksvat aastat (2026) vastavalt eeldatavale täitmisele ning alusandmetesse sisse viidud 2025. aasta tegelikud auditeeritud finantsnäitajad.
Korrigeeritud on kogu eelarvestrateegia finantsmudelit ja tabelit, lähtudes Rahandusministeeriumi viimasest majandusprognoosist.
Eelarvestrateegia eelnõu koosneb seletavast tekstiosast (9 peatükki) ja kolmest lisatabelist:

- **1. peatükk:** Sissejuhatus, lähteandmed, riigi majandusprognoos ja kohalike omavalitsuste üldine finantsseis.

- **2. peatükk:** Valla tulubaasi prognoos, tulude arvestamise alused ja toetuste mahud.
- **3. peatükk:** Põhitegevuse kulude ülevaade ja prognoos.
- **4. peatükk:** Põhitegevuse tulemi prognoos (KOFS nõuete täitmine).
- **5. peatükk:** Investeerimistegevuse kirjeldus ja investeeringuobjektid aastatel 2026–2030.
- **6. peatükk:** Finantseerimistegevus, investeeringute rahastamine ja kavandatavad laenukohustused.
- **7. peatükk:** Valla sõltuvate üksuste finantstegevuse ülevaade ja prognoosid.
- **8. peatükk:** Finantsdistsipliini tagamine (põhitegevuse tulemi ja netovõlakoormuse analüüs).
- **9. peatükk:** Eelarvestrateegia täitmisega seotud riskid ja nende maandamise meetmed.

4. Eelarvestrateegia eelnõu mõjud

Finantsilised ja majanduslikud mõjud: Tõrva valla investeerimisplaan vaadeldaval perioodil on mahukas, mistõttu suureneb vajadus kaasata omafinantseeringute katteks laenukapitali. Eelarvestrateegia tagab võlakoormuse hoidmise seadusega lubatud piirides ja on krediidiasutustele aluseks laenude väljastamisel.

Mõju avalike teenuste osutamisele ja sotsiaalsele keskkonnale: Dokument tagab stabiilsuse valla asutuste ülalpidamisel ja teenuste osutamisel, sidudes valla arenguvajadused reaalse eelarvelise võimekusega.

Võimalikud negatiivsed mõjud: Strateegia pikaajaline fikseerimine võib ootamatute globaalsete või riiklike kriiside (nt inflatsioonipuhang, energiakriis) korral piirata valla eelarvelist paindlikkust operatiivsete ja planeerimata kulude katmisel ilma strateegiat muutmata.

5. Seos Euroopa Liidu õiguse ja muude õigusaktidega

Eelnõu ei ole otseselt seotud Euroopa Liidu õiguse ülevõtmisega. Eelnõu on kooskõlas riigisisese õigusega, eelkõige kohaliku omavalitsuse korralduse seaduse, kohaliku omavalitsuse üksuse finantsjuhtimise seaduse ja Tõrva valla põhimäärusega.

6. Määruse rakendamiseks vajalikud kulud ja valla eelarve tulud

Määruse vastuvõtmine ei too endaga kaasa otseseid täiendavaid kulusid Tõrva valla eelarvele, vaid seab raamid aastate 2027–2030 põhitegevuse kuludele, tuludele ja investeeringutele. Dokumendi rakendamisega seotud tegevused kaetakse valla jooksvatest tegevuskuludest.

7. Eelnõu menetlemine ja kaasamine

Vastavalt KOKS § 37² lõikele 6 tehakse arengukava ja eelarvestrateegia eelnõu avalikkusele kättesaadavaks valla veebilehel. Eelnõu kohta on kõigil huvitatud isikutel õigus esitada ettepanekuid määratud avaliku väljapaneku perioodil, mis kestab vähemalt kaks nädalat. Laekunud ettepanekud vaatab läbi vallavalitsus ning esitab koonddokumendi koos oma seisukohtadega vallavolikogule enne määruse teist lugemist ja kehtestamist.

8. Jõustumine

Määrus jõustub kolmandal päeval pärast Riigi Teatajas avaldamist.

Seletuskirja koostajad: Mariell Viinalass
Maire Appo